

ÔSMA KAPITOLA

Tajomstvá

1.

Predbežná správa, ktorá vznikla pred večerom, keď sa v kancelárii brigádneho generála Madžída zišiel tím astrológov, hovorila o postavách podobných duchom, ktoré sa zhromažďovali na Moste imámov; ten prechádza cez rieku Tigris a spája štvrte Kadhimíja a Adamíja. Astrológov a veštcov generál do istej miery podozrieval, že si tieto postavy pomýlili s ľuďmi, ktorí sa počas posledných dvoch dní z rôznych častí Bagdadu vydávali na cestu do Kadhimíje – práve tam sa totiž konali obrady pripomínajúce výročie smrti imáma Músu al-Kadhima.

Záverečná správa hlavného astrológa bola hotová napoludnie. Uložil ju do ružovej obálky a uviedol približný počet postáv: malo ich byť okolo tisícky. Keď si generál správu čítal, na veľkej televíznej obrazovke v jeho obrovskej kancelárii práve vysielali čerstvé správy o tom, že na Moste imámov prišli o život desiatky ľudí. Správa o tom, že v dave je samovražedný atentátnik, vyvolala paniku, a niektorých pútnikov dav ušliapal; iní zas v panike skočili do rieky a utopili sa.

Generála rozčuľovalo, že sa im nešťastiu nepodarilo predísť. Potom si spomenul na čosi, čo ho rozčuľovalo ešte viac: svojim nadriadeným vždy poskytoval cenné informácie, tí s nimi však nič nerobili. Posielal správy o mnohých zločinoch, krvopotne sa snažil zistiť, kde sa pohybujú, ani jedného však nezatkli; a ak ich náhodou aj zatkli, potom v televízii alebo pred svojimi podriadenými vystúpil nejaký predstaviteľ Národnej gardy alebo ministerstva vnútra a všetku zásluhu za úspech bezpečnostnej operácie si pripísal na svoj účet; nespomenul zvláštny Úrad na sledovanie a prenasledovanie ani systematickú prácu tímu, ktorý viedol odhodlaný a dôkladný brigádny generál Sorúr Madžid.

Noci väčšinou trávil v kancelárii. Za veľkou kanceláriou totiž bola malá izba, ktorej jediným zariadením bola posteľ a skriňa na šatstvo. Bolo tam všetko, čo potreboval – až na telo ženy. Na také veci však väčšinou nemyslel. Myslel na úspech a na to, ako si aj naďalej udržať pozíciu „nenahraditeľného“ človeka. Čakal na to, kedy sa mu podarí veľká akcia, za ktorú sa dočká uznania; potom ho možno povýšia. Predstavoval si, že zatkne zločinca, ktorý všetkých ohrozuje. Už dva mesiace na tom pracuje. Tímu astrológov a analytikov pod jeho vedením sa podarilo zozbierať všetky dostupné informácie o zvláštnych vraždách v Bagdade. Všetky indície ukazovali na jediného páchatel'a. Pri každom zločine bola iba jedna obeť a tú vrah väčšinou zaškrtil. Výpovede svedkov sa vo veci výzoru páchatel'a takmer úplne zhodovali.

Generál dospel k názoru, že všetky tieto zločiny má na svedomí jeden a ten istý páchatel'. Zvyčajne sa objavili jeden alebo dva takéto príbehy za deň, dni a mesiace však plynuli a počet obetí rástol. Deň predtým, ako sa objavili správy o duchoch na Moste imámov, prišiel za generálom hlavný astrológ a priniesol mu dobré správy: zistil, ako sa páchatel'

volá. Ovládol džina a iných duchov, použil babylonské astrologické tajomstvá a vedomosti Sabaeánov a Mandaeánov, objavil auru, ktorá obklopuje telo páchatela.

„Je to... Je to Ten bez mena,“ povedal hlavný astrológ a zdvihol ruky do vzduchu – toto gesto sa k jeho energickému zjaveniu hodilo: mal dlhú a špicatú bielu bradu, vysoký špicatý klobúk a šaty mu viali.

„Čo znamená Ten bez mena? Ako sa teda volá?“

„Ten bez mena,“ povedal hlavný astrológ a potom o niekoľko krokov ustúpil a chystal sa z generálovej kancelárie odísť. Generál ho nezastavil, ani ho nepožiadaval, aby mu poskytol viac informácií, pretože bol zvyknutý, že zamestnanci jeho úradu sa správajú zvlášť. K astrológom musel pristupovať ako v rukavičkách, boli totiž preňho hlavným zdrojom informácií. Zajtra sa z Toho bez mena môže stať Ten bez identity, rozmýšľal. Potom sa z neho stane Ten bez tela a potom Ten, ktorého nemožno chytiť a zavrieť do väzenia.

Dnes sa však týmto zločincem bez mena nemusel zaoberať, pretože tragédia na moste sa rozrástla na katastrofu, a tak bolo jasné, že pre prípad, že ho o to iracká vláda alebo Američania požiadajú, bude musieť vypracovať správu, ako jeho úrad pozoruje dianie na Moste imámov. Zvolal preto najdôležitejších ľudí z celého tímu. Istý nižšie postavený zamestnanec spomenul dôležitú informáciu, ku ktorej sa dostal dve hodiny pred stretnutím: postavy vznášajúce sa nad mostom boli duchovia žijúci v ľudských telách. Bez toho, aby si to ľudia uvedomovali, spali a odpočívali v ich telách; dokázali sa však zobudiť, telo opustiť a vydať sa na prechádzku – ale len vtedy, ak boli ich hostitelia vystrašení. Podľa astrológov sa títo duchovia nazývali *tawabí al-chúf*, čiže „znalci strachu“.

Asistenti dokončili správu, vložili ju do ružovej obálky a tú položili na stôl brigádneho generála Madžída. Generál si

nebol istý, či ho Američania alebo iracká vláda o ňu požiada, robil si však svoju prácu a vždy musel byť pripravený na všetko. Astrológovia sa vrátili do svojich izieb, ktoré na úrade mali; niektorým úradníkom sa skončil pracovný čas a odišli. Generál vypol televízor, odišiel do vedľajšej izby, v ktorej prespával, zapol klimatizáciu a ľahol si na posteľ. Keď zavrel oči, počul len monotónne hučanie klimatizácie. Zrazu ho zachvátil zvláštny pocit, že jeho myšlienky opustili hlavu a krútili sa kdesi pri strope a bol medzi nimi aj duch, jeho vlastný „znalec strachu“. Znalec bez mena. Jeho meno vlastne bolo Ten bez mena. Točil sa a točil: generál mal strach, že sa jedného dňa zobudí a na stole nájde rozkaz o prepustení z funkcie podpísaný premiérom; mal strach, že Američania si nad jeho úradom umyjú ruky a vydajú ho na milosť a nemilosť politickým stranám, ktoré práve budú pri moci. Trápil ho však aj hlbší a osobnejší strach: ak v boji proti mnohým nepriateľom zamestnal džinov, duchov, astrológov a veštcov, nemal istotu, či aj jeho nepriatelia nepoužijú podobné sily v boji proti nemu. Možno práve teraz jeho nepriatelia pracovali na tom, aby tento strach v ňom podporili.

Bez rozmyšľania vystrel ruku a svojho „znalca strachu“ sa pokúsil chytiť pod krk; keď však otvoril oči, medzi sebou a stropom nič nevidel.

2.

Mahmúd vyhlásil, že je zamilovaný do ženy svojho šéfa a chce sa s ňou vyspať. Hadí mu však povedal, že sa nemá za čo hanbiť.

„Povedal som ti svoje hrozné tajomstvo. Povedal som ti o Ktotoje a o tom, čoho sa dopustil. Ak sa o tom dozvie polícia, môže to byť môj koniec. Chcem, aby si mi na oplátku povedal ozajstné tajomstvo.“

Mahmúd dlho mlčal. Obzrel sa naokolo a uvidel tú hrôzu, kde Hadí býval. Prehrabal sa v pamäti. Potom sa rozhodol.

„Niečo ti poviem. Nemyslím si, že moja rodina má arabský pôvod. Neboli sme Arabi a neboli sme ani moslimovia,“ povedal.

„A čo ste boli?“

„Myslím, že môj praprastarý otec alebo jeho otec bol Sabaeánek a na islam konvertoval kvôli žene, ktorú miloval. Môj otec si to všetko zapisoval do denníkov, ale moji bratia aj s matkou ich po jeho smrti všetky spálili.“

„Tak kde je problém?“

„Je to veľký problém. Nie sme skutoční Arabi.“

„V kaviarni som hovoril, že môj prastarý otec bol turecký úradník, ale teraz neviem, či som neklamal.“

„A ten príbeh, ktorý si mi práve porozprával, to nie je klamstvo?“

„Nie. Ak by si si to myslel, hneval by som sa.“

„Daj mi nejaký dôkaz, že je tvoj príbeh pravdivý. Uverím ti, ak mi poskytneš dôkaz.“

„Čo presne očakávaš?“

„Chcem sa stretnúť s tým, koho voláš Ktotoje.“

„Nie, to nie je možné. Mohol by ťa zabiť.“

„Chcem sa naňho aspoň pozrieť.“

„Neviem, či sa ešte niekedy objaví. Možno sa už nikdy nevráti.“

„Tak potom čo? Vyhýbaš sa dôkazu.“

„Vôbec nie. Povedz mi, čo chceš, a ja to urobím.“

„Odfot ho. Dám ti fotoaparát.“

„Nemožné. Zabil by ma.“

Mahmúd vstal z drevenej stoličky vo dvore pred Hadího spustnutým domom. Neočakával, že rozhovor zájde až tak ďaleko. Večer predtým, na recepcii hotela Oruba, mal inú

náladu. Keď Hadí z hotela odišiel, Mahmúd mu dal desaťtisíc dinárov na večeru a fľašu araku a dohodol sa s ním, že sa na druhý deň stretnú a vymenia si nebezpečné tajomstvá. Mahmúd neprikladal dohode veľkú dôležitosť a na recepcii strávil v rozhovore s Abú Anmarom ešte štvrt hodinu.

Na druhý deň, po tom, čo na Moste imámov zomreli desiatky ľudí, Mahmúd na všetko zabudol. Saidí ho poveril zostavením ďalšieho čísla týždenníka a ráno odišiel s delegáciou politikov a ekonómov do Erbilu; celá vec nejakým spôsobom súvisela s ropou. Pri odchode mu pripomínal, že sa naňho spolieha a že mu dôveruje, že všetko dobre dopadne; všetko teraz závisí od jeho rozhodnutí.

Väčšina ulíc bola zablokovaná v dôsledku prísnych bezpečnostných opatrení súvisiacich s náboženskými obradmi v Kadhimíji, a tak išiel Mahmúd do redakcie pešo. Okrem starého vrátnika tam ešte nikto nebol. Druhý Saidího mobil bol na nabíjačke. Zapol ho a našiel štrnásť neprijatých hovorov; polovicu z čísla 666.

Čo by sa stalo, ak by Mahmúd teraz na to číslo zavolať? Povedal by jej, že zdvihol jej predchádzajúci hovor a zistil, ako na tom so Saidím v skutočnosti je a že jej radí: „Zabudnite na Saidího, pretože ten si nič nepamätá. Je to muž, ktorý hľadá len potešenie. Skúste šťastie s inými mužmi. Skúste šťastie so mnou, vy diablica.“

Uvažoval o tom, či jej má zavolať len preto, aby počul jej hlas – už asi desať dní ju totiž nevidel. Nakoniec sám seba presvedčil, že počká, kým opäť zavolá; dnes už predsa volala sedemkrát. Zdvihne a povie jej, kto je.

Nemal veľmi čo robiť. Vrátnik sa ponúkol, že mu uvarí čaj, ale Mahmúd mu dal jasne najavo, že žiadny nechce. Požiadal ho, aby všetko pozamykal, aby obaja mohli odísť. Zo Saidího stola si zobral svoje veci a pozrel sa na jeho telefón. Mal nepre-

konateľnú túžbu urobiť niečo hlúpe. Niečo hlúpe, ale nie veľmi hlúpe. Len si vypočuje hlas Nawal al-Wazírovej, nič viac. Nikomu o tom nepovie. Nikto sa o tom nikdy nedozvie.

Zodvihol telefón, otvoril zoznam posledných volaní a vytočil 666. Počul zvonenie na druhom konci, krv v žilách sa mu rozprúdila a srdce roztlklo. Zvonenie pokračovalo niekoľko sekúnd, potom zodvihla: „Haló, haló?“

Bol to jej hlas, počul ten zmyselný tón, ktorý mu prinášal toľké utrpenie. Nedokázal však odpovedať. Nedokázal kontrolovať svoje hlasivky ani svoje pery; dokonca nedokázal ani žmurknúť. Bol paralyzovaný.

„Haló?“ povedala Nawal. „Baher,“ dodala. „Kto vyvoláva z tvojej kancelárie a telefónu?“

„Neviem,“ ozval sa Saidího hlas v pozadí. „Prosím ťa, daj mi ten telefón. Si to ty, Abú Džuní?“

Mahmúd zložil, vypol telefón a hodil ho na stôl, akoby dostal zásah elektrickým prúdom.

Tak teda teraz boli spolu. Politická a ekonomická konferencia, no jasné! Je predsa filmová režisérka – možno išla natočiť nejaké zábery do toho ďalšieho filmu, o ktorom sa toľko rozprávali. Možno to bol film o prepojení peňazí, politiky a ropy a o tom, ako sa dostať z Bagdadu, v ktorom sa život zastavil pre náboženské rituály. Možno do svojho úžasného filmu potrebovala nejaké realistické zábery postele.

Mahmúd sa otočil a za ním stál starý vrátnik Abú Džuní. Buď ho sledoval, alebo čakal, kým dotelefonuje, aby mohol odísť a zvonku zamknúť budovu.

Celú hodinu mlčky kráčal. Cestou sa najedol v reštaurácii. Rozmýšľal, že zavolá svojmu priateľovi Farídovi Šawwafovi a spomenie aj Nawal al-Wazírovú, ale potom mu napadlo, že by sa mu mohol vysmiať. Namiesto toho teda zavolať inému priateľovi, fotografovi Hazemovi Abúdovi. Ak by však done-

konečna rozprával o Nawal, Hazem by si z neho určite ťahoval presne tak, ako to robil, keď spolu boli vo verejnom dome.

„Všetko to súvisí s tvojím penisom,“ povedal by mu Hazem, aby ho šokoval, a aby poprel emocionálny rozmer príťažlivosti, ktorú k Nawal pociťoval. „Nájdí si nejakú dieru, do ktorej ho môžeš strkať.“

Mahmúd dorazil do Azízovej kaviarne, kde našiel Hadího, ktorý mu pripomenul dohodu z predchádzajúceho večera. Mahmúd si objednal čaj, a keďže túžil na všetko zabudnúť, oddal sa Hadího šialenému príbehu. Hadí hovoril potichu, občas sa odmlčal a obzrel sa okolo seba. Nesprával sa tak ako vždy, keď sa vžil do úlohy starého rozprávača. Teraz rozprával tak, akoby odhaľoval dôležité tajomstvo. Keď sa v príbehu dopracoval do zlomového bodu, požiadal Mahmúda, aby s ním išiel domov; chce totiž hovoriť otvorene.

Keď skončil s rozprávaním nových podrobností v príbehu o Ktotoje, Mahmúd bol dojatý. Pol minúty si totiž v hlave prehrával všetko, čo Hadí povedal. Bol to naozaj hrozný príbeh a tento šialený starý muž si ho nemohol celý vymyslieť. Boli tam totiž aj fakty, ktorých vymyslenie bolo pre tohto starinára jednoducho priveľmi komplikované. Hadí prebral Mahmúda zo zamyslenia. „No a teraz ty,“ povedal. „Povedz mi o svojich najväčších tajomstvách.“

3.

Mahmúd mu povedal ozajstné tajomstvo. Nikomu, ani blíz-kemu priateľovi Hazemovi Abúдови, nepovedal o svojom podozrení, ktoré sa týkalo rodinných koreňov. Nikdy nemal príležitosť spomenúť to, alebo mu len jednoducho chýbala odvaha. V každom prípade išlo o ozajstné tajomstvo, ktoré

v sebe nosil, a už si ani nedokázal spomenúť, kedy o ňom naposledy niekto z jeho rodiny v Amare hovoril. A tak bol k Hadímu úprimný aj napriek tomu, ako sa zdalo, že Hadí vážnosť jeho priznania nedokázal celkom oceniť. Celý zvyšok dňa Mahmúd rozmýšľal o tom, čo mu Hadí povedal. Sľúbil si, že si prehrá záznam v diktafóne a urobí tak len čo dorazí do hotelovej izby. Nesmie predsa zabudnúť na detaily rozhovoru. Bol presvedčený, že emócie menia spomienky; že ak sa rozplynú emócie, ktoré sa s konkrétnou udalosťou spájajú, stratí sa aj významná časť samotnej udalosti. A tak si musel zapisovať veci, ktoré považoval za dôležité, alebo si ich musel nahrávať na malý diktafón, kým ešte emócie, ktoré sa s nimi spájali, boli dosť silné.

Na svoj nový diktafón Panasonic, ktorý si kúpil v obchode v Bab al-Šarkí asi pred šiestimi mesiacmi, si nahrával takmer všetko. Diktafón považoval za významný pokrok, teda aspoň v porovnaní so školskými zošitmi, do ktorých si jeho otec Rijád al-Sawadí písal svoj denník. Zaplnil dvadsaťsedem zošitov a každý mal sto strán. Občas si Mahmúd pozrel niektoré strany. Potom však jeho matka urobila čosi nepochopiteľné: všetky vložila do pece, poliala petrolejom a zapálila. Upiekla potom dvadsaťsedem bochníkov plochého chleba pripravených na popole jeho priznání. Jeho otec spísal všetko. Čiernym atramentom napísal holú pravdu, zaznamenal ju elegantným rukopisom, ktorý vyzeral ako z knihy o kaligrafii. V denníkoch boli pasáže o tom, ako jeho otec masturboval, keď bol ženatý, o ženách, s ktorými sa túžil vyspať – v niektorých prípadoch išlo o staršie susedy. To, čo si zaznamenal, nešlo dokopy s tým, ako ho vnímali ľudia z amarskej štvrte Džidajdá. Obdivovali a rešpektovali ho, ale možno sa mu to samému nepáčilo. Bol to totiž obraz, ktorý mu nanútili a s ktorým sa nakoniec naučil žiť, ale len vďaka tomu, že svoje skutočné ja vyjaval vo svojich tajných priznaniach.

Keď sa na otcove denníky pozreli Mahmúdovi bratia, boli šokovaní, dokonca sa hanbili. Mahmúd od nich počul reči o pôvode, zmene náboženstva a podobne. Nebol si istý, čo vlastne počul, a celá vec sa navždy uzavrela, keď v matkinej peci vychladol popol z dvadsiatich siedmich zošitov. Mahmúd si občas spomenul na niektoré úryvky, čo jeho otec napísal a snažil sa to spojiť s útržkami informácií, ktoré v sebe navždy potlačil. Snažil sa pochopiť isté veci aj napriek tomu, že informácie sa už žiadnym spôsobom nedali overiť. Jednou z tých vecí bolo priezvisko Sawadi, ktoré vymyslel Mahmúdov otec, učiteľ arabčiny, pričom úplne ignoroval, že priezvisko typicky vyjadrovalo kmeňovú príslušnosť. Mnohí ľudia začali o dome jeho rodiny hovoriť ako o dome Sawadiho klanu. Smrť Mahmúdovho otca znamenala smrť aj pre jeho vymyslené priezvisko, pretože Mahmúdovi bratia sa vrátili k pôvodným kmeňovým priezviskám, na ktoré boli hrdí. Iba Mahmúd, rozzúrený z toho, akým nemilosrdným spôsobom sa pokúsili vymazať otcov životný príbeh, si ponechal priezvisko Sawadi a práve podľa neho bol známy aj v novinách a týždenníkoch.

4.

Mahmúd vstal z drevenej stoličky, ktorú preňho na dvor svojho rozpadávajúceho sa domu priniesol Hadí. Pozrel sa na oblohu, ktorá so západom slnka čoraz viac tmavla. Zhlboka sa nadýchol a Hadímu povedal, že jeho príbehu neuverí, až kým mu neposkytne konkrétne dôkazy, že ten Ktotoje, o ktorom mu rozprával, naozaj existuje.

Mahmúd si dal ruku do vrecka, vytiahol diktafón značky Panasonic a podal ho Hadímu. Povedal mu, aby so svojím výtvorom urobil rozhovor. Má zapnúť nahrávanie a opýtať sa ho, čo robí, kam ide a kde žije.